

kmetje ali kot lovci v pogorju Čavna. Brat starega očeta je bil že pred prvo svetovno vojno na Triglavu, brata mojega očeta sta tudi občasno zahajala v gore. Kot otrok sem goro videl z domačega praga, več kot tisoč metrov nad nami so vabili mogočni Kucelj, Čaven, Črna peč ... Tam smo tudi začeli plezati.

Kdo vas je navdušil?

Nihče, z bratom dvojčkom sva nekaj časa zahajala na Čaven z lovci, kmalu sva skrenila z njihovih stez in začela plezati. Nekaj časa sta bila zraven še starejša sestra in brat. Najini cilji so postale do sto metrov visoke skalne stene pod robom, kjer sva se kalila za višje stene, do katerih sva prišla po opravljeni alpinistični šoli. Z velikim spoštovanjem do gorske narave, njene lepote in nevarnosti smo začeli najprej z lažjimi smermi, kmalu pa so prišle na vrsto težje in nove smeri.

Kateri vzpon bi posebej omenili in zakaj?

To je težko reči; v vsakem obdobju, ki je normalno v rasti plezalca, je dejansko polno vzponov. Z ene stene – gore že gledaš drugo, ki je mogoče še bolj vabljiva. Pri plezalcu z visokim robom želja se dogaja kot pri drugih vrhunskih športnikih. Hočeš težje, novo, v vseh letnih časih. Cilji se z domačih sten premaknejo v visoke stene Alp, sledijo Andi, Himalaja ... Povezani so s stalnim plezanjem, organizacijo odprav, ki jim posvetiš način življenja.

Kaj občutite ob osvojitvi cilja?

Ovisno od tega, v kakšnem stanju ga dosežeš, koliko časa si živel zanj, koliko si vložil v opravljeno pot. Dejansko so cilji samo postaje na poti, do katerih se trudiš priti in sestopiti z njih. Šele ko si spet ob vznožju neke stene – gore lahko rečeš, da je vzpon končan. Dejansko je videti vse skupaj kot igre brez meja.

Kaj bi sporočili vsem, ki mislimo, da gora ni nora, pač pa tisti ...?

Naj se odpravijo v gore psihično in fizično pripravljene ter primerno opremljene, s spoštovanjem do njihove neizmerne lepote in sile, ki jo skrivajo v sebi. Gore nam lahko veliko dajo in istočasno vse vzamejo. Skozi vsa obdobja življenja lahko najdemo v gorah sebi primerne cilje, ki te krepijo in pomagajo skozi vsakdan. Gore nikoli ne premagaš, imaš lahko samo srečo, da te pusti k sebi, da doživiš njene lepote in te spusti iz svojega objema ...

Knjigi o alpinizmu

Dijakom sem pri pouku slovenščine izpostavila branje s pomočjo govornih nastopov, in sicer sem jim ponudila knjigi tujega in slovenskega avtorja. Joe Simpson se je v svojem delu *Dotik praznine* z goro spopadel v perujskih Andih, Dušan Jelinčič pa je v romanu *Biseri pod snegom* skušal osvojiti Mount Everest. Roman tujega avtorja je pri fantih izzval veliko uspeha. V računalniškem programu PowerPoint so srednješolci že v preteklosti zelo nazorno pokazali vzpon na goro, brali pa so jo tako alpinistični navdušenci

kot tudi tisti, ki radi priznajo, da jih ne zanima nobena športna panoga. Roman je ponujal neverjetno zgodbo, akcijo, adrenalin, kot še vedno trdijo dijaki: »Knjigo bereš in ne moreš verjeti, kaj vse se ti lahko zgodi. Moraš jo prebrati do konca, hkrati pa veš, da tak podvig ni zate.« Nekdanji srednješolec, ki je v letošnjem šolskem letu že študent drugega letnika, je v svojem razmišljanju zapisal:

»Knjiga je polna čustev in spominov, cesar ne morem, ne znam in niti nočem opisati z besedami. Praznina je pravzaprav omenjena, kar kaže na Joejevo vrnitev domov. Tedaj najde še eno praznino, saj se počuti, kot da mu nekaj manjka, kot da je izgubil del nečesa v steni Siule Grande. Kasneje napiše knjigo. Čeprav mu pisanje prinese slavo, se mora ponovno vrniti v grozljivi čas dogajanja tedaj, ko snemajo film. Svojega mnenja ne znam izraziti, ustvarite si ga tako, da knjigo preberete.«

Dotik praznine

Joe Simpson je v svojem romanu *Dotik praznine* predstavil neverjeten podvig, ki bi ga lahko stal življenje. A je priznal, da če ne bi imel take izkušnje, bi segal po novih in težjih poteh, ki bi se za vedno končale. Danes je uspešen pisatelj, predavatelj in poslovnež, leta 1985 pa se je s prijateljem Simonom Yatesom odpravil v osrčje Cordillere Huayhuash; od najbližje vasi sta bila oddaljena 50 kilometrov naporne hoje. Pridružil se jima je tudi Richard Hawking, ki ni bil alpinist, vendar je šest mesecev raziskoval Južno Ameriko. Pazil pa bi jima opremo ter se vrnil v dolino po pomoč, če ju v šestih dneh ne bi bilo nazaj. Alpinista sta se odločila, da bosta preplezala še neosvojljivo zahodno steno. Zavedala sta se vremenskih pasti, a sta bila kot ostali plezalci ujeta v začarani krog: *»Ko človeku uspe uresničiti ene sanje, je spet na ničli, toda kmalu se pojavijo nove, zahtevnejše, podjetnejše – in nevarnejše.«* (Simpson 2006: 47)² Osvojila sta sicer vrh, uživala v kratkem, a neprecenljivem razgledu, a se je ob njunem sestopu vreme poslabšalo. Ker sta bila v navezi, sta sestopala izmenično. Znašla sta se na nevarnem grebenu, ki se je porušil. Začelo jima je zmanjkovati plina in hrane. Tako je sestop postajal težavnejši in psihično napornejši. Joeju je zdrsnilo in omahnil je v globino, Simon pa ga ni slišal zaradi vetra in plazov: *»Z glavo navzdol sem visel obrnjen na hrbet, z levo nogo zapleten v vrv nad sabo in prosto desno nogo, ki je mlahavo obvisela na stran.«*³ (Simpson 2006: 65) Čeprav zlom kolena ni bil odprt, je ponesrečenec vedel, da poškodba v gorah za alpinista pomeni smrt. Simon mu je skušal pomagati; oba sta se morala bojevati z mrazom, ozeblinami in zavestjo, da sta v brezizhodnem položaju. Simon je začel drseti navzdol, zato je prerezal vrv. Joe je padel v praznino, a je čudežno preživel. Čeprav se je zavedel, da je v brezizhodnem položaju, je sklenil, da mora poskusiti preživeti. Simon ga je klical, a mu je odgovarjal le odmev. Kljub hudim obtožbam je vedel, da bi Joe storil enako, a bolečina praznine in izguba prijatelja sta bili prehudi. Prispel je v bazni tabor, z Richardom pa sta končno sklenila, da se bosta morala vrniti v življenje. Zažgala sta prijateljeve obleke. Simona je nevidna sila zadrževala, da ni mogel oditi. Joe se je z nečloveško voljo po dvanajstih urah rešil iz razpoke, v katero je padel. Plazil se je po snegu, kljuboval vremenskim razmeram, nujne človeške potrebe opravljal po sebi, si zadajal cilje, koliko

² Simpson, Joe (2006): *Dotik praznine*. Ljubljana: Sidarta, str. 47.

³ Simpson, Joe (2006): *Dotik praznine*. Ljubljana: Sidarta, str. 65.

metrov se mora plaziti, da bo dosegel zeleno točko. Bil je dehidriran, lizanje snega ni pomagalo. Simonove stopinje so izginjale po viharnih nočeh. Grozile so nove razpoke, snežna slepota, kontaktnih leč že dva dni ni vzel iz oči. S seboj je imel le najnujnejše stvari, ostali pa so mu svetilka, fotoaparati, spalna vreča, cepin in ponev. Zaščitil je koleno in poskakoval. Derez ni imel več, čelna svetilka mu je ugasnila. Koleno ga je zelo bolelo, bolečine so povzročile celo nezavest. Brez vode je bil že tri dni in noči, ko jo je končno le našel. Bil je zelo šibak, imel je ozeblino, sedel je celo v lastnih iztrebkih. Opazil je Simonove in Richardove stopinje in zavpil ter preživel. A čakale so ga hude birokratske zagate, saj je brez hrane, analgetikov in antibiotikov čakal dva dneva, dokler niso po telefaksu poslali njegovega zavarovanja in so ga lahko operirali. Čeprav so ga operirali kar šestkrat, so mu zdravniki napovedali, da ga bo mučil artritis, da bo šepal in nikoli več plezal. Napovedi se niso uresničile, sam pa je zopet plezal. Rad je imel popolno gorsko lepoto – nedotaknjeni svet in čist zrak. Zavedel se je, da sta s Simonom vzela s seboj premalo plina, da bi topila led, sneg. Hotela sta prihraniti pri teži, zmanjšala sta prtljago, a jima je zmanjkalo zaloga. Nadaljevala sta pot v viharju, kar bi bilo lahko usodno. Ko je po sedemnajstih letih zopet stal v perujskih Andih skupaj s snemalcem, tonskim mojstrom, režiserjem in Simonom, da bi posneli film z dvojnikom, ga je zgrabila panika. Cordillera Huayhuash je bila zanj še vedno najlepša gorska veriga, a Siula Grande se mu je zdela zlobnejša in bolj zastrašujoča. Nekoč ni bila taka, sam pa je bil drzen, nepremagljiv, celo malo zmešan, da je pomislil na nevarni podvig. Nesreča ga je spremenila, brez nje pa ne bi nikdar odkril daru za pisanje.

Dijak prvega letnika smeri tehnik računalništva je v govornem nastopu v šolskem letu 2013/14 strnil svoje razmišljanje in ga zapisal v programu Word, hkrati pa izzval sošolce, naj s pogovorom nadgradijo prebrano delo: *»Knjiga mi je bila všeč, ker je pustolovska in napeta. Napisana je v prvi osebi, in sicer avtor opisuje, kaj se mu je dogajalo, o čem je razmišljal. Izpostavil je tudi svoje občutke. Med branjem sem se večkrat spraševal, ali je Joe še zmeraj živ, nato pa sem si rekel, da če je to on pisal, je preživel. Joe je bil izjemno vztrajen, saj je kljub hudi poškodbi nadaljeval pot in prišel do baznega tabora. Njegov soplezalec Simon je storil to, kar je bilo v tistem trenutku edino mogoče. Izbire ni imel. Ali bi umrla oba ali pa samo Joe. Simon je namreč imel možnost, da preživi. V knjigi avtor analizira tudi glavni vzrok, zakaj je prišlo do hude situacije. Čeprav sta bila kljub mladosti oba izkušena alpinista, je bil glavni vzrok zapletenega dogajanja, da sta imela s seboj premalo plinskih gorilnikov. Dogodek pa je avtorju popolnoma spremenil življenje. Če bi sestopil brez opisanih težav, bi nadaljeval svojo alpinistično pot in se zelo verjetno loteval vedno novih in nevarnih podvigov. Čeprav alpinizma ni popolnoma opustil, je živel in še živi manj pustolovsko, za preživetje pa se ukvarja s pisanjem in predavanji. Nesreča mu je spremenila življenje na več kot en sam način.«*

Sošolci pripovedovalca so izpostavili neverjetnost dogodka oz. poškodbo alpinista, ob tem pa sklenili, da je preživel le z železno voljo. Nekateri so vedeli, da s poškodbo v gorah ne moreš preživeti. Posamezniki so zmajevali z glavo, češ kako lahko goji človek tako ljubezen do gora, kljub temu da se zaveda, da se mogoče z nevarne odprave ne bo vrnil živ. Izmed 28 dijakov, kolikor jih je v razredu, je le eden rekel, da mu je plezanje všeč in da bi mu

pomenilo poseben izziv preplezati osemtisočak. Sicer menijo, da alpinizem zahteva popolno pripravo, dobro kondicijo posameznika, predvsem pa voljo, ki je današnji srednješolci nimajo: »Vendar se verjetno človek res počuti zmagovalca, ko pripleza na vrh.«

Biseri pod snegom

Delo slovenskega avtorja Dušana Jelinčiča se mi je zdelo težje, primereno le za tiste dijake, ki se sami ukvarjajo s plezanjem. Zapis dogajanja je drugačen kot v romanu *Dotik praznine*. V slovenskem delu je tudi prisoten pustolovski duh, vendar izpostavi pisateljevo doživljanje dogajanja pred vzponom na goro, ko se sam pomudi pri krajih, ljudeh, in svojo sanjsko deželo v rodnem Trstu. Zave se, da spoštovana gora ni sanjska dežela, ker bi bile sanje kratke – osvojitve vrha, ki bi ga pokvaril nevarni sestop. Pove, da vsak alpinist išče svoje bisere pod snegom, ki jih odkrije na vrhu gore. A jih ne vzame s seboj, saj bodo ostali tam zakopani. Nihče razen tistega, ki premaga goro, ko stopi nanjo, ne zna spregovoriti o mogočnosti svojih občutij. Zato so biseri dani le nekaterim izbranim.

Poglavja v romanu so zaključene celote razmišljanja in zapisovanja dogajanja, ponujajo pa pisateljevo pripravo na vzpon na goro, njegovo odločitev, da vrha ne osvoji, in katarzo. Ta alpinistični roman se mi je zdel primeren za boljše dijake, ki znajo ovrednotiti dogajanje in doživljanje avtorja ob naporni hoji na goro. Predvsem morajo imeti ob branju tudi svoje izkušnje s hribi, z gorami. Roman sem ponudila dijaku drugega letnika smeri tehnik računalništva, ki je zapisal:⁴

»Knjiga mi je bila všeč; dogajanje me je še bolj pritegnilo predvsem takrat, ko se je začela odprava proti vrhu. Na himalajsko gorovje ne bom nikdar stopil, sem pa s to knjigo dobil predstavo, kako potekajo vzponi in kako se pravzaprav odvija celotna odprava. Dušan Jelinčič je v romanu dobro zajel celotno dogajanje s pomočjo odprave na goro; ni pripovedoval le o objektivnem dogajanju, ampak je pisanje prepletal tudi s svojim razpoloženjem in čustvi. Z lahkoto sem se vživel v enega izmed alpinistov in podoživiljal njihove napore pri premagovanju gore. To od človeka ne zahteva samo dobre fizične priprave, ampak je poleg tega še kako pomembna tudi psihična stran. Pri tako dolgotrajnih in napornih odpravah sta pomembni predvsem volja in želja po dosegu cilja, saj večkratno vzpenjanje proti vrhu in nato zaradi slabega vremena spet vračanje v bazo človeka dodobra izčrpa. Tudi sam sem na lastni koži preizkusil vzpon na dvatisočaka in vem, kako je lahko naporen. A v primerjavi z Mount Everestom je bil to le manjši hribček in ne morem si predstavljati, kako hud je napor pri vzpenjanju na najvišjo goro sveta. Verjetno tega tudi nikoli ne bom vedel. Poleg vsega pa celotno odpravo najbolj moti visoka nadmorska višina, zaradi katere mnogi zbolijo, nekateri pa se morajo celo vrniti domov. Še vedno se spomnim, kako mi je oče pripovedoval, kako se ljudje sami od sebe zbudijo ponoči in hlastajo za zrakom, kot bi se dušili. Poleg tega zaradi nadmorske višine človeku hitreje pohajajo moči in se zato hitreje utruje. To je v knjigi opisal tudi Jelinčič, ki je bil že pri prvem vzponu tako izmučen, da ni mogel več premakniti noge in se je nato moral vrniti nazaj v bazo. Sam menim, da je za alpinista, ki si cilj želi doseči že nekaj mesecev, morda najbolj utrujajoče to, da se mora

⁴ Zdenko Hladnik, pogovor s sinom, junij 2014.

vedno znova iz višinskih taborov v bazo vračati zaradi slabega vremena ali drugih dejavnikov, saj to izčrpa veliko fizične ter tudi psihične energije, saj se z vsakim ponovim prihodom v bazo zmanjšajo tudi možnosti, da bo stopil na vrh gore.

Ob raznovrstnih podvigih pa ne trpi samo alpinist, ampak tudi njegova družina, ki vedno ostaja v negotovosti, ali se bo njihov bližnji vrnil ali pa bo morda za vedno ostal na gori. Verjetno se to najizraziteje pokaže takrat, ko gre za Himalajo. Že samo ime gorovja zbuja neprijetne občutke, nato pa še misel na mogočne ledenike, ledeniške razpoke in plazove, ob katerih je človek povsem nemočen in prepuščen usodi.

Ob prebiranju te knjige sem se spomnil na nesrečno usodo Tomaža Humarja, ki je tragično končal na gori Langtang Lirung. Čeprav je bil izkušen planinec, je bila narava močnejša od njega.

Tudi moj oče Zdenko Hladnik je bil že od nekdaj zaprisežen adrenalinski navdušenec. S hojo se je srečal že kot otrok, ko je peš hodil v šolo. Na vremenske razmere, letne čase ali temperature se ni nikoli oziral. Že v najstniških letih je na strmini za hišo začel trenirati smučanje. Povedal mi je, da je pozimi vsak dan s smučmi hodil v šolo in nazaj domov, po šoli pa je celo popoldne na roke tlačil sneg, gradil proge in se nato spuščal po njih. Čeprav ni imel konkurenčne opreme, ker doma ni bilo veliko denarja, se je vseeno dobro kalil na državnih tekmovanjih in vedno zasedal druga mesta; večna konkurenca mu je bil le Bojan Križaj. Ko pa je njegov oče izvedel za ta šport, mu je prepovedal treninge in tekmovanja, saj je bilo doma na kmetiji dovolj drugega dela. Tako je minilo obdobje njegovega smučanja, a športu se ni odpovedal. Začel je s treniranjem rokometa in v ekipi postal vratar. Ker je bilo do Cola nad Ajdovščino, kjer je imel treninge, kar nekaj kilometrov, jih je peš prehodil, prišel na trening, nato pa je spet šel peš domov. To veselje do hoje traja še danes in vedno znova ga navdušujejo planine in vrhovi, na katere bi ponovno rad stopil, kljub temu da je že bil na njih. Adrenalin in hrepenenje po hoji predstavljata velik del njegovega življenja in kot ga poznam, se temu ne bo nikdar odrekel. Že v otroških letih sta naju starša s sestro rada vzela s seboj v hribe. Kot mi je nekajkrat rekel oče, je hotel, da bi že zgodaj spoznala lepote planin.

Že od nekdaj se je navduševal za planinarjenje in tako v nekaj letih osvojil vse vrhove Slovenije, povzpel se je na nekatere vrhove Dolomitov v Italiji, tudi na Grosswenediger. Vsako leto je za valentinovo odšel na Triglav. Povedal mi je, da je v svojih najboljših časih na vrh Triglava prišel v dobrih treh urah, predvideni čas hoje pa je šest ur.

Vedno ga je zanimivo poslušati, kako opisuje vrhove slovenskih hribovij, še bolj zanimivo pa je, da za skoraj vsak hrib v Sloveniji ve, kakšen je njegov vrh in ga zna podrobno opisati. Vse to je dosegel z veseljem do hoje in narave in prav zagotovo se še dolgo ne bo odpovedal goram. Prelistal je tudi knjigo Biseri pod snegom. Že na začetku so ga najbolj pritegnile naslovnica in druge slike, povezane z goro. Vedno si zanje vzame čas in jih dobro pregleda. Sicer ni ljubitelj knjig, ga pa zato toliko bolj očarajo slike gora. Sam se v naravo nisem nikoli vživel tako kot moj oče; pri meni pa je tudi strast do hoje manjša.«

Dijakom drugega letnika smeri tehnik računalništva je kot pripovedovalec s pomočjo računalniškega programa PowerPoint predstavil štirinajstčlansko odpravo na Mount Everest, ki jo je leta 1990 organiziralo Slovensko planinsko društvo Trst. Od septembra do novembra naj bi z višine več kot 5000 metrov alpinisti skušali osvojiti vrh najvišje gore sveta. Enega izmed srednješolcev je zanimalo, kako so prišli na tako višino, in izvedel je, da so se pripeljali. Redek zrak in neprijetna višinska bolezen, bronhitis ter kratenje vida so piscu Jelinčiču že na začetku pokvarili razpoloženje. Osvajanje gore se mu je zdelo podobno vojni in vojaškim manevrom, sovražnika pa ni bilo. Mogoče je bila to mogočna gora, s katero so se morali spopasti. Šerpe oz. višinski nosači so postavljali oltarčke in molilne zastavice za srečo. Vsi so se zavedali, da se bodo morali soočiti z Ledenim slapom, kjer jih je veliko končalo svoje življenje. Nadobudni alpinisti so se pogovarjali v treh jezikih: v slovenščini, tržaškem narečju in angleščini. Čeprav so bili vsi odločeni, da bodo osvojili vrh, tam pa uživali v blaženem razgledu, je nekatere zaskelelo dejstvo, da bodo morali v strupen mraz zgodaj zjutraj. Kljubovati bodo morali vremenskim razmeram, s pomanjkljivo fizično in psihično kondicijo pa ne bodo prišli do cilja. Pred odhodom so morali preveriti tudi kisikove jeklenke in maske. Strah jih je bilo plazov, ki so se lahko nenapovedano sprožili. Bivanje na višini je bilo za človeka uničujoče tudi, če je miroval. Pisatelj Jelinčič se je za trenutek spomnil sanjskega koticika v Trstu, Ernesta Hemingwayja ter njegovega poraženega starca, ki se je zaradi osamljenosti začel pogovarjati z ribo. Ob pogledu na pridnega nosača Pinzuja se je spomnil na njegovega brata, ki je svoje življenje končal v razpoki, ko je hodil prek Ledenege slapa: »V Ledenem slapu pod Everestom je svojo pot končalo veliko šerp, zato mu izkazujejo tako spoštovanje.« (Jelinčič 2009: 117)⁵ Čeprav se šerpe vedno nečloveško mučijo, svoje družine nahranijo z denarjem tujcev, sicer ne bi preživel. Jelinčič je lahko tudi videl, kako sneg hrani in izvrže nesnago, ki so jo pustili nemarni ljudje: scefране vrvi, porabljen kartuše, konzerve, strgane in preperete puhovke, kosi najlona in blaga. Prvi so se na pot v slovensko-tržaški odpravi podali zakonca Štremfelj, Johan oz. Janez Jeglič ter šerpa Lakhpa Rita, ki je bil eden najboljših višinskih nosačev, ter kmalu dosegli vrh, odprava Alpe Adria Sagarmata Expedition pa je ob tem dosegla uspeh. Tedaj se je pisatelj zavedel, da če bo stopil na vrh Sagarmate, bo tam pustil bisere, po katerih bo vedno hrepenel: »Nisem prišel sem zaradi vrha, temveč zato, ker je tam vrh in so biseri na njem: biseri, ki se imenujejo hrepenenje. Brez hrepenenja bi niti vrha ne bi bilo ...« (Jelinčič 2009: 149)⁶ Na vrh se bo povzpel z odličnim plezalcem Silvom. Čeprav je bilo pri posameznikih že opaziti, da so jim bili odveč napetost, napor, tudi plezanje, so vsi vedeli, da morajo osvojiti vrh. Tudi Jelinčič je bil nervozen pred odhodom na goro. Nosači pred vzponom vedno prižgejo oltarček in tako voščijo srečno pot, alpinisti pa tja vržejo pest riža. Vsi, ki sestopajo z gore, potem ko so dosegli svoj cilj, imajo na obrazu blažen izraz, tisti, katerim ni uspelo, pa so mrki in molčeči. Tak je bil tudi pisatelj, saj so ga kmalu zapustile moči. Bližalo se je tudi slabo vreme, pot pa je postala nemogoča in nevarna. Čeprav si je močno želel osvojiti goro, si je na koncu želel le v svoj domači kraj, saj je vedel, da je zamudil čas, ko se je poletje prevesilo v jesen. Spremljal je Nemca Hansa, ki je sestopal z vrha in bil član francoske mednarodne komercialne odprave, a mu je Korejec

⁵ Jelinčič, Dušan (2009): Biseri pod snegom. Ljubljana: Sanje, str. 117.

⁶ Jelinčič, Dušan (2009): Biseri pod snegom. Ljubljana: Sanje, str. 149.

strgal nahrbtnik z ramen, ker je nujno potreboval kisik. V njem je imel tudi denar in fotoaparata z dragocenimi fotografijami, ki so mu služile kot dokaz, da se je povzpел na Mount Everest. Korejec je za vedno ostal pod goro, saj je bil premalo oblečen, predvsem pa premlad za tako pustolovščino. Johan je lahek kot peresce osvojil vrh in dodal: *„Samo za te trenutke se je splačalo stopiti na najvišjo točko sveta, na teme boginje matere zemlje Sagarmate ...“* (Jelinčič 2009: 224)⁷ Vsi člani slovensko-italijanske odprave so vedeli, da jim je Everest v nekem obdobju njihovega življenja pomagal živeti.

Jelinčičev roman je prebral tudi dijak tretjega letnika smeri tehnik računalništva in zapisal svoje mnenje v programu Word, potem ko je v PowerPointu predstavil svojim sošolcem:

»Najbolj sem užival v zgodbi z naslovom Šerpe brezskrbno kockajo. Ko se alpinisti pripravljajo na vzpon, šerpe oz. višinski nosači kockajo in se zabavajo, za odhod in pregled opreme pa porabijo zelo malo časa. Kako se lahko podajo na grozoviti vrh samo zaradi denarja? Dušan Jelinčič ob glasu šerp postane pogumen in vztrajen na poti, ki ga čaka. V bazi moraš tudi razmišljati o svojem domačem kraju, se pogovarjati s prijatelji. Ne smeš misliti na vrh, sicer te preplavijo misli o smrti. Zelo rad bi tudi sam odpotoval v take kraje in se podal na visoke vzpetine, saj mi je to zelo všeč. Tedaj se zliješ z naravo, stkeš vezi s prijatelji, kar v bodočnosti vpliva nate.«

Njegov sošolec se je zagledal v naslovnico romana, saj knjiga pri pouku slovenščine ob govornem nastopu vedno potuje iz rok v roke: *»Mora biti pa res zakon, ko prideš na vrh. Saj ni važno, kako, le da si zgoraj in uživaš v razgledu, ki je neprecenljiv.«*

Zopet drugi sošolec s Tolminskega je pripomnil, da se nima za kakega velikega pohodnika, saj ne hodi rad v gore. Če se z družino kam odpravijo, je to do bližnjih planin, kjer domačini pasejo svojo živino. Tam pridelujejo domači sir in domačo skuto: *»Sam imam najraje domači sir, ker je boljšega okusa kot sir iz trgovine. Če pa se kam odpravim sam, se največkrat odpravim na Kozlov rob, hrib nad Tolminom, kraj, na katerem je nekoč stal grad; tam uživam v razgledu po Soški dolini.«* Sicer so si bili dijaki tako drugega kot tretjega letnika smeri tehnik računalništva enotni, da je gore treba spoštovati, vsakomur pa tudi ni dano, da bi se povzpeli nanje. Prepričani so, da adrenalin žene alpiniste ter nekatere srednješolce, saj nevarni vzponi pomenijo svojevrsten izziv, ki prinaša s seboj nevarnost in hkrati občutek zmage. Zatrdili so, da so zanje zanimive tudi zgodbe o alpinizmu, vendar morajo povedati kaj konkretnega. Opisi veličastne narave, razgleda, sončnega zahoda so po njihovem mnenju primerni le za zaljubljenca v gore.

Branje literature o alpinizmu

Kot profesorica slovenščine na strokovni šoli menim, da je dijakom treba ponuditi v branje tudi tako specifično literaturo. Ob klasičnih šolskih besedilih posežejo tudi po drugačni literaturi, ki jo lepo predstavijo v govornih nastopih s pomočjo računalniških programov PowerPoint in Word. Učitelju je seveda lažje, če pozna dijaka in ve, da je ta tudi sam okusil alpinizem. Tak srednješolec bo v svojo predstavitev vnesel osebne izkušnje in jih delil s svojimi sošolci. Ker je ob taki športni panogi izpostavljena tudi velika mera

⁷ Jelinčič, Dušan (2009): Biseri pod snegom. Ljubljana: Sanje, str. 224.

adrenalina, se jo seveda poslužujejo večinoma fantje, ki bi tak način življenja radi izkusili tudi sami. Ob tem so poudarili, da bi delo, ki bi vsebovalo zgodbo, brali vsi – ne samo alpinistično usmerjeni. Roman Dušana Jelinčiča je ponujal že vedenje in izkušnje o alpinizmu, zato ga bo po njihovem mnenju lažje bral tisti, ki se spozna na tak način življenja. Dijak drugega letnika, ki ima očeta alpinista, je s pomočjo učitelja celo izpostavil bisere na gori: »*Simbolno pomenijo hrepenenje, ki bo zakopano pod snegom. Ko osvojiš vrh, odkriješ tudi bisere, a ostanejo tam, saj samo ti doživiš nekaj neprecenljivega, kar drugim ni dano.*«

∟ POVZETEK

V prispevku sem skušala pojasniti, da je soočanje dijakov s specifično temo – tokrat alpinizmom – s pomočjo govornih nastopov dobrodošlo. Prebrano delo predstavijo sošolcem, ključne točke pa izpostavijo s pomočjo računalniških programov PowerPoint in Word; njihova dognanja, ki jih podkrepijo z lastnimi izkušnjami, so dragocena. Zagotovo lažje sledijo konkretni zgodbi, vendar si skušajo predstavljati znani ali neznani svet po svojih zmožnostih. S pomočjo govornih nastopov na strokovni šoli izpričajo svoj bralno zmožnost, ki ni bila izpostavljena ob branju klasičnega šolskega besedila, za mnoge nezanimivega.

∟ Viri in literatura

- Jelinčič, Dušan, 2009: *Biseri pod snegom*. Ljubljana: Sanje.
- Katalog znanja, Slovenščina, Srednje strokovno izobraževanje, 2010.
- Simpson, Joe, 2006: *Dotik praznine*. Ljubljana: Sidarta.